

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

תורה – שמות פרק כה'

- (יא) וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר מִבֵּית וּמִחוּץ תַּצְפְּנוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב סָבִיב:
- (יא) וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טְהוֹר מִבֵּית וּמִחוּץ תַּצְפְּנוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב סָבִיב: (יא) וְתַחֲפִי יָתִיב דְּהָב דְּכִי מִגֹּו וּמִבְּרָא תַּחֲפִינִי וְתַעֲבֹד עֲלוּהֵי זֵיר דְּדָהָב סְחוּר סְחוּר:
- (יב) וַיִּצְקֶתָ לֹו אַרְבַּע טַבַּעַת זָהָב וְנִתְתָּהּ עַל אַרְבַּע פְּעֻמֹתָיו וְשִׁתִּי טַבַּעַת עַל צֻלְעוֹ הָאֶחָת וְשִׁתִּי טַבַּעַת עַל צֻלְעוֹ הַשְּׁנִיתָ: (יב) וַיִּצְקֶתָ לֹו אַרְבַּע טַבַּעַת זָהָב וְנִתְתָּהּ עַל אַרְבַּע פְּעֻמֹתָיו וְשִׁתִּי טַבַּעַת עַל צֻלְעוֹ הָאֶחָת וְשִׁתִּי טַבַּעַת עַל צֻלְעוֹ הַשְּׁנִיתָ: (יב) וְתַתִּיף לִיָּה אַרְבַּע עֲזָקוֹ דְּדָהָב וְתַתִּיף עַל אַרְבַּע זְוִיתֵיהּ וְתַתִּיף עֲזָקוֹ עַל סְטְרֵיהּ חַד וְתַתִּיף עֲזָקוֹ עַל סְטְרֵיהּ תַּנְיָתָא:
- (יג) וְעָשִׂיתָ בְּדֵי עֵצִי שֹׁטִים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב: (יג) וְעָשִׂיתָ בְּדֵי עֵצִי שֹׁטִים וְצִפִּיתָ אֹתָם זָהָב: (יג) וְתַעֲבֹד אַרְיֵחֵי דְאֵעִי שֹׁטִים וְתַחֲפִי יָתִהוֹן דְּהָבָא:
- (יד) וְהִבֵּאתָ אֶת הַבָּדִים בְּטַבַּעַת עַל צֻלְעַת הָאָרֶן לְשֵׂאת אֶת הָאָרֶן בָּהֶם: (יד) וְהִבֵּאתָ אֶת הַבָּדִים בְּטַבַּעַת עַל צֻלְעַת הָאָרֶן לְשֵׂאת אֶת הָאָרֶן בָּהֶם: (יד) וְתַעֲלֵ יָת אַרְיֵחֵיא בְּעֲזָקְתָא עַל סְטְרֵי אַרְוֵנָא לְמַטַּל יָת אַרְוֵנָא בְּהוֹן:
- (טו) בְּטַבַּעַת הָאָרֶן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ: (טו) בְּטַבַּעַת הָאָרֶן יִהְיוּ הַבָּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ: (טו) בְּעֲזָקְתָא דְאַרְוֵנָא יְהוֹן אַרְיֵחֵיא לֹא יַעֲדוֹן מִנֵּיהּ:

רש"י

לכפרת היו נתונים שחיס מכאן ושחיס מכאן
לכחצו של ארון והבדים נתונים זהם וארכו
של ארון מפסיק בין הבדים אמתיים וחצי בין
זל לבד שיהיו שני ז"א הנושאים את הארון
מהלכין ביניהם וכן מפורש בזמנחות זפ' שתי
הלחם: ושתי טבעות על כלעו האחת – הן
הן הד' טבעות שזחחלת המקרא ופירש כך
היכן היו והוי"ו זו יתירה היא ופתרונו כמו
שתי טבעות ויש כך לישצה כן ושתי מן
הטבעות האלו על כלעו האחת: כלעו – זדו:
(יג) זדי – מוטות:
(טו) לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ – יז (יומא זס) לעולם:

(יא) מזיב ומחוץ תצפנו – (יומא עב) שלשה
ארוכות עשה כללאל ז' של זהב וא' של עץ ז'
כתלים ושולים לכל אחד ופתוחים מלמעלה.
נתן של עץ בתוך של זהב ושל זהב בתוך של
עץ וחפה שפתו העליונה בזהב נמצא מלפיה
מזיב ומחוץ (שם תנחומא שמות רבה): זר
זהב – כמין כתר מוקף לו סביב למעלה
משפתו שעשה הארון החילון גבוה מן הפנימי
עד שעלה למול עובי הכפורת ולמעלה הימנו
משהו וכשהכפורת שוכב על עובי הכתלים
עולה הזר למעלה מכל עובי הכפורת כל
שהוא והוא סימן לכתר תורה:
(יב) וילקת – לשון התכה כתרוממו: פעמחיו
– כתרוממו זיתיה. ובזויות העליונות סמוך

נביא – מלכים א' פרק ו' ד'–ח'

- (ד) וַיַּעַשׂ לְבַיִת חֲלוּנֵי שְׁקָפִים אֲטָמִים: (ד) ועבד לביתא כוין פתיחן מלגיו וסתימן מלברא
וחפן כלינסא בית אנחת רישי שרית ארוזיא:

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

(ה) וַיָּבֵן עַל קִיר הַבַּיִת יָצוּעַ (וַיִּצְיַע) סָבִיב אֶת קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב לְהִיכַל וְלִדְבִיר וַיַּעַשׂ צִלְעוֹת סָבִיב: (ה) וּבָנָא עַל כְּתָלֵי בֵיתָא זִיזָא סְחֹר סְחֹר לְהִיכְלָא וּלְבֵית כְּפֹרֵי וְעֵבֶד מֵהֲצִיא סְחֹר סְחֹר:

(ו) הַיָּצוּעַ (הַיִּצְיַע) הַתְּחַתְּנָה חֲמִשׁ בְּאַמָּה רְחֹבָה וְהַתִּיכְנָה שֵׁשׁ בְּאַמָּה רְחֹבָה וְהַשְּׁלִישִׁית שִׁבְעַת בְּאַמָּה רְחֹבָה כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לְבֵית סָבִיב חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחוּז בְּקִירוֹת הַבַּיִת: (ו) מֵהֲצִיאַת אֲרַעִיתָא חֲמִשׁ אַמִּין פּוֹתִיָּה וּמִצִּיעֵתָא שִׁית אַמִּין פּוֹתִיָּה וְתִלְתִּיתָא שִׁבְעַת אַמִּין פּוֹתִיָּה אֲרִי נִפְקַתָּא עֵבֶד לְבֵיתָא סְחֹר סְחֹר לְבָרָא מִן מֵהֲצִיאַת לְמַהוּי רִישֵׁי שְׂרִיתָא נִיחִין עַל זִיזָא וְלֹא יְהוּיִן שְׂרִיתָא מֵעֵבֶר בְּכְתָלֵי בֵיתָא:

(ז) וְהַבַּיִת בְּהִבְנָתוֹ אָבֹן שְׁלֵמָה מִסֵּעַ נִבְנָה וּמִקְבוֹת וְהַגְרָזָן כָּל פְּלִי בְרוֹזָל לֹא נִשְׁמַע בְּבֵית בְּהִבְנָתוֹ: (ז) וּבֵיתָא בְּאֲתַבְנוּתִיָּה אֲבָנִין שְׁלֵמִין מִטְּקַס אֲתַבְנִי וְאֲרוּבִין וְהוֹלִילִין כָּל מֵאֵן דְּפִרְזָל לֹא אֲשַׁתְּמַע בְּבֵיתָא בְּאֲתַבְנוּתָא:

(ח) פֶּתַח הַצִּלְעַת הַתִּיכְנָה אֶל פֶּתַח הַבַּיִת הַיְמָנִית וּבְלֹאִים יַעֲלוּ עַל הַתִּיכְנָה וּמִן הַתִּיכְנָה אֶל הַשְּׁלִישִׁים: (ח) תִּרְעָא דְּמֵהֲצִיאַת אֲרַעִיתָא פִּתְיָא לְעֵבֶר בֵּיתָא מִיַּמִּינָא וּבְמִסְבַּתָּא סְלַקִּין מִן אֲרַעִיתָא לְעִילִיתָא בְּאוּרַח מִצִּיעֵיתָא:

רש"י

כי מגרעות נתן לבית סביב חוץ, קומת החל חמש אמות, וכשעולה כותל ההיכל חמש אמות, גורע את עוביו, וכנס בו אמה לפניו, והניח על אותה כניסה ראשי קורות גג עליית התל, שהיא קרקעית לאמצעית, וכשעולה עשר, כנס אמה, להניח ראשי קורות עליית האמצעית, שהיא קרקע העליונה, נמצאת אמצעית רחבה מן התחתונה אמה, והעליונה רחבה מן התיכונה אמה. לבלתי אחוז בקירות הבית – שלא לדבק ראשי הקורות דרך נקבים בקירות הבית, שקלוקל החומה הוא, ואינו דרך נוי:

(ז) בהבנתו אבן שלמה מסע – כמו שהסיעוהו מן ההר על ידי השמיר, כמו שהיא באה משם, נתונה בחומת הבנין, ולא סתתוה בכלי ברזל, ואבני גזית האמור למעלה, מחלוקת היא בסוטה (מח ב). ומקבות – לרוב"א כלשון רוסיא:

(ח) פתח הצלע התיכונה אל כתר הבית הימנית – יונתן תרגם תיכונה ז', כמו תחתונה, לא תיכונה צין עליונה לתחתונה, שבחמש תאים שזכרום היה לה פתח אל החוץ בשורה התחתונה, וזה (התרגום) ובלולים יעלו על התיכונה. התיכונה – תרגם

(ז) שקופים אטומים – רבותינו פירשו (מנחות פו ב): שקופים לשון ראייה ופתיחה והשקפה פתחים מבחוץ ואטומים מבפנים, קצרים מבפנים, שלא כדרך שאר חלונות אחרות העשויות למאור, להראות שאינו כריך לאורה:

(ה) יאיע – אפנטוי"ץ בלע"ז, ושקפה שמות יש לה, יאיע, תל, כלע, וכך מפורש בצבא בתרא סא א). את קירות הבית סביב – כלומר כנגד ההיכל וצית קדשי הקדשים הוא הדביר, עשה כלעות מבחוץ, לדרום ולמערב ולצפון, וסוף המקרא הוא פירוש לראשו, ויבן על קיר הבית, סמוך לקיר הבית, יאיע סביב, כיכל עשה את קירות הבית להיכל ולדביר, עשה כלעות. ויעש – כמו עשה, וכן (שמות טו ב): ויהי לי לישועה, כמו היה לי לישועה:

(ו) היליע התחתונה – בכל רוח ורוח היו התאים שלשה זה על זה, ומדת ארכו לא נאמרה כאן, ובמסכת מדות (פרק ד משנה ג) שנינו: שלשים ושמונה תאים היו, חמשה עשר בצפון, חמשה על גבי חמשה, וחמשה על גביהם, וכן זכרום, ושמונה במערב, שלשה על גבי שלשה, ושנים על גביהם, התחתונה חמש, והאמצעות שש, והעליונות שבע, למה,

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

התיכונה, שלמעלה הימנה, משמע להללע התיכונה למטה. **צלולים** – תרגם יונתן: מסיבתא, והוא שקורין בלשוננו ווי"ץ בלע"ז, ובלשון אשכנז (ווינד"ל שטיי"ן) וסם המורגל (שווינד"ל שטי"ג), והוא צנין עמוד אצנים עשוי מעלות מעלות, וההולך בהן דומה כמקוי סביבות עמוד, ועולין בו כמה וכמה אמות גבוה, ואין לריד לשפע כשאר סולם, כי הקיפו הוא שיפוע. אל השלישים – כמו אל השלישיים:

יונתן מליעתא, כי החאים הללו לא היו פתוחים אל החוץ. שְׁוֹשָׁה פתחים היו לכל אחד, כך היא שנויה במסכת מדות (סם), אחד לתא מן הימין, ואחד לתא מן השמאל, ואחד לתא שעל גביו. ולימד כאן, שאחד מן התחתונים שבכותל דרומי, היה לו פתח אל החוץ, ודרך אותו פתח נכנסים לכולם, וללע התיכונה דקרא, לא תיכונה צין עליונה לתחתונה, אלא תיכונה שבחמש תאים, שבדרום היה לה פתח אל החוץ בשורה התחתונה, וזהו תרגום וצלולים יעלו על

כתובים – משלי יז' ו'-י'

- (ו) **עֵטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם:** (ו) כלילא דסבי בני בניא ושבהורהון דבניא אבהתהון;
- (ז) **לֹא נְאוּהָ לְנֶבֶל שִׁפְתַי יִתֵּר אִף כִּי לְנֹדֵיב שִׁפְתַי שְׁקֵר:** (ז) לא יאי לטפשא שפתא יתירתא אף לא לשליטא שפתא דשקרא;
- (ח) **אֲבֹן חֹן הַשִּׁחַד בְּעֵינַי בְּעֵלְיוֹ אֵל כֹּל אֲשֶׁר יִפְנֶה יִשְׁפִּיל:** (ח) כיפא דשוחדא חסידא היא באפי מאן דשקל לה לכל אתר דמתפני שכולא;
- (ט) **מִבְּכֶסֶה פִּשְׁעֵי מִבְּקֶשׁ אֶהְבֶּה וְשָׁנֶה בְּדָבָר מִפְּרִיד אֲלוֹף:** (ט) דמכסי חובה בעי דחמותא ודשני מלתא מפרק רחמא;
- (י) **תַּחַת גְּעֵרָה בְּמִבִּין מֵהַפּוֹת כְּסִיל מְאֵה:** (י) עלא בעתא במן דמתבין טב מן דלממוחי לטבלא מאה חוטרין;

רש"י

- (ו) **עטרת זקנים** – כשרואי בני צניהם הולכין בדרך טובה. ותפארת בני אבותם – כשארבותיה' לדיקים היא תפארת הבנים;
- (ז) **שפת יתר** – דברי גאוה. אף כי לנדיב – וכ"ש שלא נאה שפת שקר לנדיב;
- (ח) **אבן חן** – כשהאדם צא לפני הקב"ה ומפייסו בדברים ושב לו, אבן חן ומרגליות היא בעיניו. אל כל אשר יפנה ישכיל – בכל מה שיבקש ממנו מלכיו:
- (ט) **מכסה פשע מבקש אהבה** – אם יחטא איש לאיש וזה מכסה עליו ואיננו מזכיר לו
- חטאתו ואינו מראה לו פנים זעמות גורם לו שיאהב אותו. ושונה בדבר – שנוטר איבה ומזכירו כך וכך עשית לי מיד. מפריד אלוף – אז מפריד ממנו אלופו של עולם שהוא הקב"ה שהזהירו לא תקום ולא תטור (ויקרא י"ט):
- (י) **תחת גערה במבין** – תחת זו טעמו למעלה בתי"ו מה שאין כן בכל המקרא לכך אני אומר שהיא שם דבר כמו חתה, וכן פירושו הכנעת גערה ניכרת במבין יותר ממאה מכות שמכין את הכסיל:

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

משנה – כתובות פרק ג'

(א) אֵלוּ נְעוּרוֹת שֵׁישׁ לְהֵן קָנֶס, הֲבֵא עַל הַמְמֹזֶרֶת וְעַל הַנְּתִינָה וְעַל הַפּוֹתִית, הֲבֵא עַל הַגִּיזֵרֶת וְעַל הַשְּׁבוּיָה וְעַל הַשְּׁפָחָה שֶׁנִּפְדּוּ וְשֶׁנִּתְגַּיְרוּ וְשֶׁנִּשְׁתַּחֲרָרוּ פְּחוֹתוֹת מִבְּנוֹת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, הֲבֵא עַל אָחוֹתָיו וְעַל אָחוֹת אָבִיו וְעַל אָחוֹת אִמּוֹ וְעַל אָחוֹת אִשְׁתּוֹ וְעַל אִשְׁתּוֹ אֶחָיו וְעַל אִשְׁתּוֹ אֶחָי אָבִיו וְעַל הַנְּדָה, יֵשׁ לְהֵן קָנֶס. אִף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּהַפְרָתָה, אִין בְּהֵן מִיִּתָּת בֵּית דִּין:

דגיותן, בתוליהן חוזרים: ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו – שנתקדשה לאחד מהן ונתגרשה מן האירוסין, ועדיין בתולה היא: שאע"פ שהן בהכרת און בהן מיתת ב"ד – וכרת אינו פטור מן התשלומין. והני מלי, שלא היתה חס התראה. אבל אם היתה חס התראה פטור מן הקנס, דקיי"ל כל חייבי כריתות שהתרו בהן לוקין, ואין אדם לוקה ומשלים:

רע"ב – (א) אלו נערות – שאף על פי שהן פסולות יש להן קנס. אם חנם אדם אחת מהן נותן לאזניה חמשים כסף: הנתינה – מן הגזעונים. ועל שם שנתנס יהושע חוטבי עלים ושואבי מים נקראים נתינים. והם אסורים לבא בקהל: ועל הכותית – האזי תנא סבר כותים גירי אריות הם וכגוים הם חשובים: פחותות מבת שלש שנים – דבחזקה בתולות הן, שאף על פי שנבעלו בזביה או

(ב) ואלו שאין להן קנס, הבה על הגיזרת ועל השבויה ועל השפחה שנפדו ונשתגירו ונשתחררו יתרות על בנות שלש שנים ויום אחד. רבי יהודה אומר, שבויה שנפדיה, הרי היא בקדשתה, אף על פי שגדולה. הבה על בתו, על בת בתו, על בת בנו, על בת אשתו, על בת בתה, און להן קנס, מפני שמתחייב בנפשו, שמייתתו בידי בית דין. וכל המתחייב בנפשו, אין משלים ממון, שנאמר (שמות כא) וְלֹא יִהְיֶה אֶסוֹן עֲנוּשׁ יַעֲנֹשׁ:

שהרי הוא חייב מיתת בית דין כיון שהרגו לזה. ואין הפרש בעצירה שחייבין עליה מיתת ב"ד זון שוגג למזיד לעולם פטור מתשלומין. אבל בעצירה שחייבין עליה כרת או מלקות אינו פטור מן התשלומין עד שיהיה חס עדים והתראה וילקה, ואז אינו משלים:

רע"ב – (ב) יתירות על בנות שלש שנים – לכיון דראוויות לביאה בחזקה הפקר הן ונבעלות בגיותן, והשבוייה בזבייתה: הרי היא בקדושה – ואינה בחזקה בעולה אף על פי שנקצית כשהיא גדולה. ואין הלכה כר' יהודה: ולא יהיה אסון ענוש יענש – הא אם יהיה אסון באחד משני אלו האנשים המריבין, שנהרג אחד מהן, לא יענש ההורג בממון,

(ג) נערה שנתארסה ונתגרשה, רבי יוסי הגלילי אומר, אין לה קנס. רבי עקיבא אומר, יש לה קנס, וקנסה לעצמה:

קנס: רבי עקיבא אומר יש לה קנס וקנסה לעצמה – דלרשינן אשך לא אורסה לאזניה, הא אורסה לעצמה. והלכה כר' עקיבא:

רע"ב – (ג) רבי יוסי הגלילי אומר אין לה קנס – לאמר קרא (דברים כ"ב) אשך לא אורסה, הא אורסה פעם אחת קוב אין לה

(ד) המפתה נותן שלשה דברים, והאונס ארבעה. המפתה נותן בשתת ופגם וקנס. מוסיף עליו אונס, שנותן את הצער. מה בין אונס למפתה, האונס נותן את הצער, והמפתה אינו נותן את הצער. האונס נותן מיד, והמפתה לכשיזיץ. האונס שותה בעציו, והמפתה אם רצה להזיץ, מוציא:

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

ראינו נותן קנס, כדכתיב (שמות כ"ג) מהור
ימהרנה ואם מאן ימאן כסף יסקול. אבל גבי
אונס כתיב (דברים כ"ג) ונתן חמשים כסף
ולו תהיה לאשה: שותה בעליו – בכלי מאוס
שחזר בו, כלומר על כרחו ישאנה:

רע"ב – (7) האונס נותן את הצער – שאינו
דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון, והמפתה
אין לה צער, שהרי נאמר עינוי בתורה אלל
אונס ולא נאמר עינוי אלל מפותה: האונס
נותן מיד – לאזיה אף על פי שכונסה:
לכשיוליא – כלומר לכשלא יכנוס. שאם יכנוס

(ח) ביעד שותה בעציו, אפלו היא חגרת, אפלו היא סומא, ואפלו היתה
מפת שחין. נמצא בה דבר ערוה, או שאינה ראויה לבוא בישראל, אינו
רשאי לקימה, שינאמר, (דברים כב) ולו תהיה לאשה, אשה הראויה לו:
רע"ב – (ה) מוכת שחין – מורעת:

(ו) יתומה שנתארסה ונתגרשה, רבי אלעזר אומר, המפתה פטור, והאונס
חייב:

כלכל אלל כל נערה שנתארסה ונתגרשה
אונס חייב ומפתה פטור כיתומה, להא קנסה
לעלמה כדאמר ר' עקיבא לעיל, וכן הלכה:

רע"ב (ו) יתומה שנתארסה ונתגרשה האונס
חייב והמפתה פטור – לכיון דיתומה היא
וקנסה שלה הוא, הא אחילתיה גביה,
למדעתה נתפתה לו ופטור. ולא יתומה

(ז) איזוהי בשת, הכל לפי המבייש והמתבייש. פגם, רואין אותה כאלו היא
שפחה נמוקרת, במה היתה יפה וכמה היא יפה. קנס, שזה בכל אדם. וכל
שייש לו קצבה מן התורה, שזה בכל אדם:

בעולה להשיאה לעבדו שיש לרבו קורת רוח
הימנו. ובגמרא פריך מנלן דנותן בוסת ופגם
ולער, אימא חמשים כסף אמר רחמנא לכל
מילי. ומתרג, אמר קרא (דברים כ"ג) ונתן
האיש השוכב עמה לאזי הנערה חמשים
כסף, הנאת שכיבה לזד היא חמשים כסף
חוץ מהבוסת והפגם והלער:

רע"ב – (ז) הכל לפי המבייש – אדם ציוני
המבייש, בשתו קשה מאדם צווי ומאדם
חשוב. כך מלאתי בפירושי רבותי. ובפרק
החובל מלאתי לדאם קל שבייש, בוסתו
מרוכה. וכן עיקר: והמתבייש – לפי חשיבותו
בוסתו: כאלו היא שפחה – אומדין כמה
אדם רוצה ליתן בין שפחה בתולה לשפחה

(ח) כל מקום שייש מוכר, אין קנס. וכל מקום שייש קנס, אין מוכר. קטנה יש
לה מוכר ואין לה קנס. נערה יש לה קנס ואין לה מוכר. הבוגרת אין לה לא
מוכר ולא קנס:

מקום שיש קנס – משהיא נערה. והיא
כשתהיה בת י"ג שנה ויום אחד והביאה שתי
שערות, שזו יש לה קנס: אין מוכר – שאין
אדם מוכר את בתו כשהיא נערה: הבוגרת –
מבנת שתיים עשרה שנה וששה חדשים ויום
אחד והביאה שתי שערות היא הנקראת
בוגרת, ואין אזיה יכול למכרה ואין לה קנס:

רע"ב – (ח) כל מקום שיש מוכר – לאז
בבתו, דהיינו בקטנותה, אין לו זה קנס, לאין
קנס לקטנה. ולית הלכתא כהא מתניתין, דהא
מתניתין ר' מאיר היא דאמר קטנה אין לה
קנס. אבל חכמים אומרים קטנה יש לה קנס,
והלכה כחכמים. וקטנה לענין זה היא מבנת ג'
עד י"ג שנה ויום אחד ותביא שתי שערות: כל

(ט) האומר פתיתי את בתו של פלוני, משלם בשת ופגם על פי עצמו, ואינו
משלם קנס. האומר גנבתי (וטבחתני ומכרתני), משלם את הקרן על פי
עצמו, ואינו משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה. המית שוריי את

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

פְּלוּנֵי או שֹׁרְזו שֶׁל פְּלוּנֵי, הָרִי זֶה מְשַׁלֵּם עַל פִּי עֲצָמוֹ. הַמִּית שׁוֹרֵי עֲבָדוֹ
שֶׁל פְּלוּנֵי, אֵינוֹ מְשַׁלֵּם עַל פִּי עֲצָמוֹ. זֶה הַפֶּלֶל כָּל הַמְשַׁלֵּם יִתֵּר עַל מָה
שֶׁהִזְיק, אֵינוֹ מְשַׁלֵּם עַל פִּי עֲצָמוֹ:

ואינו משלם קנס – למודה בקנס פטור,
לדמר קרא (שמות כ"ג) אשר ירשעוון אלהים,
פרט למרשע את עצמו: המית שורי את
פלוני – והריני חייב בכופר. משלם על פי
עצמו, דקסבר כופרא ממונא: עדו של פלוני
– והריני חייב שלשים סלע, פטור, דקנס
נינהו, שאפילו אינו שוה סלע נותן שלשים:

רע"ב – (ט) האומר פתיחי את בתו של
פלוני – לא מצעיא האומר אנסתי שאינו
פוגם אותה כל כך שאין לעז של אנוסה גדול
כל כך דפשיטא דמשלם צוסת ופגם על פי
עצמו, אלא אפילו האומר פתיחי, דפגים לה
טפי שלעז של מפותה גדול וסד"א ללא
מהימנין ליה להחזיק הלעז, קמ"ל דניחא לה
לדידה להחזיק הלעז כדי להסתכר הממון:

גמרא – כתובות דף לט' ע"א

האונס נותן מיד המפתה לכשיוציא וכו': לכשיוציא אשתו היא אמר אביי
אימא לכשלא יכנוס תניא נמי הכי אף על פי שאמרו המפתה נותן לכשלא
יכנוס בושת ופגם נותן מיד ואחד האונס ואחד המפתה בין היא ובין אביה
יכולין לעכב בשלמא מפותה כתיב אם מאן ימאן אביה אין לי אלא אביה
היא עצמה מנין תלמוד לומר ימאן מכל מקום אלא אונס בשלמא איהי
כתיב ולו תהיה מדעתה אלא אביה מנלן אמר אביי שלא יהא חוטא נשכר
רבא אמר ק"ו ומה מפתה שלא עבר אלא על דעת אביה בלבד בין היא
ובין אביה יכולין לעכב אונס שעבר על דעת אביה ועל דעת עצמה לא כל
שכן רבא לא אמר כאביי כיון דקא משלם קנס לאו חוטא נשכר הוא אביי
לא אמר כרבא מפתה דאיהו מצי מעכב אביה נמי מצי מעכב אונס דאיהו
לא מצי מעכב אביה נמי לא מצי מעכב תניא אידך אף על פי שאמרו
אונס נותן מיד כשיוציא הוא אין לה עליו כלום כשיוציא מי מצי מפיק לה
אימא כשתצא היא אין לה עליו כלום מת יצא כסף קנסה בכתובתה רבי
יוסי ברבי יהודה אומר יש לה כתובה מנה במאי קמיפלגי רבנן סברי
טעמא מאי תקינו רבנן כתובה כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה והא
לא מצי מפיק לה ורבי יוסי ברבי יהודה סבר הא נמי מצער לה עד
דאמרה היא לא בעינא לך:

רש"י על הגמרא

עלמה לו: מצי מעכב – שאם ראה אינו כונס
כדלמרינן לקמן ימהרנה לו מדעתו: אביה
נמי לא מצי מעכב – אי לאו שלא יהא חוטא
נשכר: אע"פ שאמרו אונס נותן מיד

אשתו היא – וכי אשתו היא כבר דקאמר
לכשיוציא: לכשלא יכנוס – שתמאן היא או
אביה או המפתה עצמו: יכולין לעכב – שלא
יכניסנה: תהיה – משמע היא מהוה את

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

לה – לא יוכל לשלחה כתיב: כשתלך היא –
 אם ילחה מאליה ותבעה הימנו גט: טעמא
 מאי תקינו רבנן כחובה – לשאר נשים:

כשזולתה אין לה עליו כלום – ולא אמרינן
 אין הנסה תחת כחובתה שהרי לאזניה נותן
 מיד אלל כסף הנסה הוא כחובתה וכן אם
 מת ילל כסף הנסה בכחובתה: מי מלי מפיק

זוהר – תרומה דף קלא' ע"ב

בההוא זמנא דמסיימי ישראל שבחי דאינון תושבתן דדוד, פדין תושבתתא
 דשירתא דימא, כמה דאוקימנא. ואי תימא, האי תושבתתא אמאי אידי
 בתקונא בתרייתא פתר שבחי דדוד, והא תורה שבכתב, אקדימת לתורה
 שבעל פה, ואקדימת לנביאים, ואקדימת לפתובים, וכמה דאקדימת, הכי
 אצטריך לאקדמא. (נ"א בשירתא):

אלא, מגו דכנסת ישראל לא אתתקנת אלא מתורה שבכתב, משום הכי
 אצטריך לומר לה בשירותא דתקונתא, והאי תושבתתא מעליא, מכל שאר
 תושבתן דעלמא. ואידי לא אתתקנת מפלהו, כמה דאתתקנת (דף קל"ב ע"א)
 מתושבתתא דא. ובגין דא, אידי סמוך לעלותא דמיושב, כמה דאוקימנא:

בה שעטא פד שירתא דימא אתמר, מתעטרא כנסת ישראל בההוא פתרא,
 דזמין קודשא בריה הוא לאעטרא למלכא משיחא, וההוא פתרא גליפא
 מחקקא בשמיהו קדישין, כמה דאתעטר קודשא בריה הוא ההוא יומא
 דאעברו ישראל ית ימא, ואטבע לכל משריין דפרעה ופרשויהי. בגין דא,
 בעי בר נש לשוואה רעותיה בהאי שירתא. וכל מאן דזכי לה בהאי עלמא,
 (ס' ע"א) זכי למחמי למלכא משיחא בתקוני ההוא פתרא, ובחגירו דזינייהו,
 וזכי לשבחא האי שירתא תמן, והא אוקימנא מלי:

פיון דמטי בר נש לישתבח נטל קודשא בריה הוא ההוא פתרא, ושוי ליה
 קמיה, וכנסת ישראל שריאת לאתתקנא למיתי קמי מלכא עלאה. ואצטריך
 לאכללא לה, בתליסר מכילן דרחמי עלאי, דמנהון אתברכת. ואינון תליסר
 בוסמין עלאין, כמה דאת אמר, (שיר השירים ד) גרד וכרפום קנה וקנמון וגו',
 והבא אינון, שיר, ושבחה, הלל, וזמרה, עוז, וממשלה, נצח, גדולה,
 וגבורה, תהלה, ותפארת, קדושה. הא תליסר. ולבתר לחברא לה בהדייהו,
 ולומר ומלכות, והוון תליסר. בגין דאידי מתברכא מנייהו:

ועל דא אצטריך, בשעתא דאתכלילת בינייהו, לשוואה לבא ורעותא בהאי,
 ולא לישתעי כלל, דלא לפסוק בינייהו. ואי פסיק בינייהו, מתחות גרפי
 פרובייא נפיק חד שלהובא, וקארי בחילא ואמר, פלגיא די פסיק גאותא
 דקודשא בריה הוא, ישתעי ויתפסק, דלא יחמי גאותא דמלכא קדישא, כמה
 דאת אמר (ישעיה כו) ובל יראה גאות ה, בגין דאלין תליסר אינון גאות יי:

חק לישראל – פרשת תרומה יום ג'

מִכַּאן וְלִהְלֹאֵה אֶל הַהוֹדָאוֹת בּוֹ, דָּא מִלְכָּא עֲלָאָה דְשַׁלְמָא כִּלְאָ דִּילֵיהּ, בְּגִין דְּכָל הַנִּי שְׁבַחֵן אֵינּוֹן לְגַבְהַ דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כַּד מִשְׁתַּבְּחָא בְּמִשְׁרֵייתָא דִּלְתַתָּא. כְּמָה דָּאָתָּא אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, לְמִלְכָּא דְשַׁלְמָא דִּילֵיהּ, מִתַּמְנֵן וְלִהְלֹאֵה, (ישעיה מ"ה) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֹשֶׁךְ עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרָא אֶת הַכֹּל. וְהָא אֲתַעֲרַנָּא בֵּיהּ, וְאֲתַעֲרוּ חֲבֵרֵיִיא דְהַנִּי אֵינּוֹן תִּיקוּנֵין דְעֲלָמָא עֲלָאָה:

הלכה – הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ב'

(טו) היה קורא ופגע באחרים או פגעו בו אחרים אם היה בין פרק לפרק פוסק ומתחיל ושואל שלום מי שהוא חייב בכבודו כגון שפגע באביו או רבו או מי שהוא גדול ממנו בחכמה ומשיב שלום לכל אדם שנתן לו שלום:

(טז) היה קורא באמצע הפרשה אינו פוסק ומתחיל לשאול אלא בשלום מי שהוא מתיירא ממנו כגון מלך או אנס וכיוצא בהן אבל מי שהוא חייב בכבודו כגון אביו או רבו אם נתן לו שלום תחלה פוסק ומשיב לו שלום:

(יז) ואלו הן בין הפרקים בין ברכה ראשונה לשנייה בין שנייה לשמע לזהיה אם שמוע בין והיה אם שמוע לויאמר בין הפרקים האלו שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם אבל בין ויאמר לאמת ויעיב הרי זה כאמצע הפרק ולא יפסיק אלא לשאול מפני היראה ולהשיב מפני הכבוד:

מוסר – משערי קדושה ח"ב שער ד'

אף על פי שְׁהִירָאָה כְּתִיב בָּהּ (איוב כ"ח) הֵן יִרְאֵת ה' הִיא חֲכָמָה וְכְתִיב (ישע"י ל"ג) יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה פִּי עֲקֵב הִיא אֶל הָעֲנֻנָה כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (משלי כ"ב) עֲקֵב עֲנֻנָה יִרְאֵת ה' וּמִי שֶׁדַּעַתּוֹ שְׁפֵלָה עָלָיו כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב כָּל הַקְּרִבּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר (תל"ס נ"א) זָבַחִי אֱלֹהִים רוּחַ נְשִׁבְרָה וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׂאִין תִּפְלָתוֹ נִמְאָסֶת וְכוּלֵי זֶה אֵין תִּפְלָתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעֵת אֵלָּא אִם כֵּן מִשִּׁים עֲצָמוֹ כְּבֶשֶׂר שֶׁנֶּאֱמַר (ישע"י ס"ו) וְהָיָה מִדֵּי הָדָשׁ בְּחֻדְשׁוֹ וְגוֹמֵר יְבֹא כָּל בֶּשֶׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְגוֹמֵר וְכְתִיב (שם) וְאֵל זֶה אֲבִיט אֶת עֵנִי וְנִכְּחַ רוּחַ וְכָל מִי שֶׁהוּא עֲנִיו גּוֹרֵם לְהִשְׁתַּחֲוֹת שְׂכִינָה עַל הָאָדָם בְּאֶרֶץ וְנֶאֱמַר (שמות כ"א) וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶת הָעֶרְפֶּל וְגוֹמֵר מִי גֵרָם לֹא זֶה עֲנֻתְנֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר י"ב) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנִיו מְאֹד וְתֹאנָא רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יְאִיר אָמַר זְהִירוֹת מְבִיאָה לְיַדִּי זְרִירוֹת וְזְרִירוֹת מְבִיאָה לְיַדִּי נְקִיוֹת וְנְקִיוֹת מְבִיאָה לְיַדִּי טְהוֹרָה וְטְהוֹרָה מְבִיאָה לְיַדִּי פְרִישׁוֹת וּפְרִישׁוֹת לְיַדִּי קְדוּשָׁה וְקְדוּשָׁה לְיַדִּי עֲנֻנָה וְכוּלֵי זֶה עֲנֻנָה גְדוּלָה מִכֶּלֶן שֶׁמְבִיאָה לְיַדִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר (ישע"י ס"א) רוּחַ ה' אֱלֹהִים עָלַי יַעַן מָשַׁח ה' אוֹתִי לְבֶשֶׂר עֲנֻנִים:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, יונתן בן צדיקה, משה דוד בן סוזנה מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סוזנה מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.